

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU RADOMSzcZAŃSKIEGO ZA ROK 2022

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Radomsku

SPIS TREŚCI:

Wstęp	4
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.....	5
II. Stan sanitarny, techniczny, funkcjonalność pomieszczeń podmiotów lecniczych stacjonarnych i ambulatoryjnych.....	14
III. Stan sanitarny powiatu w zakresie higieny komunalnej wraz z oceną obszarów, w których mogą wystąpić zagrożenia dla zdrowia ludzi	18
IV. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	22
V. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy	26
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	30
VII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	34
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	37
Podsumowanie.....	40

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku przekazuje poniżej cykliczne wydanie Stanu sanitarnego powiatu radomszczańskiego przedstawiające sytuację sanitarno – epidemiologiczną powiatu na tle wyników pracy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku.

Szeroki zakres działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, nieustanna praca i nadzór wykwalifikowanej kadry pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku ma na celu zapewnienie możliwie najwyższego bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu oraz poprawy warunków życia, nauczania, wychowania i pracy poprzez działania edukacyjne, promocyjne i profilaktyczne.

Niniejsze opracowanie powstało w oparciu o wiarygodne dane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku.

Mam nadzieję, że w przedstawionym opracowaniu, które jest efektem naszej codziennej często niedostrzeganej i niedocenianej pracy odnajdą Państwo interesujące zagadnienia zarówno z punktu widzenia samorządowca jak i mieszkańca powiatu.

*Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Radomsku
Małgorzata Widawska*

WSTĘP

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Radomsku zapewnia realizację zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,

w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Działalność Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku prowadzona jest w oparciu o tworzony corocznie na podstawie „Wytycznych Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego” – „Plan zasadniczych zamierzeń”, w którym określany jest cel, główne kierunki działania i zasadnicze zamierzenia przyjęte do realizacji na dany rok dla poszczególnych komórek organizacyjnych, harmonogram nadzoru nad obiektami oraz harmonogramy poboru próbek i wykonywania pomiarów.

Zgodnie z wytycznymi władz nadrzędnych podstawowym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku w roku 2022 było doskonalenie nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną (PIS) z wykorzystaniem usług cyfrowych.

Dzięki profesjonalnej kadrze pracowników oraz pracę w systemie zarządzania tutaj. Stacja jest w stanie zapewnić wykonywanie swoich zadań na właściwym poziomie.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Radomsku obejmuje swoim działaniem powiat radomszczański tj. 3 miasta i 14 gmin (378 miejscowości).

W 2022 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku znajdowało się **2646 obiektów**, przeprowadzono ogółem **1636 kontroli**, wydano **128 decyzji** administracyjnych oraz **177 decyzji** płatniczych, pobrano **718 próbek** do badań, nałożono **19 mandatów** karnych na kwotę **4.000 zł**.

W 2022 roku przeprowadzano również liczne kontrole poza harmonogramem, w I kwartale 2022 r. kwartale kontrole dot. przestrzegania postanowień w zakresie ograniczeń, zakazów i nakazów w związku z trwającym stanem epidemii, kontrole wynikające z otrzymanych powiadomień w ramach funkcjonującego systemu RASFF, wniesionych podań od ludności wnioskujących o podjęcie interwencji oraz na polecenie Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego itp.

Poniższa ocena ma na celu przedstawienie wyników działań, jakie na rzecz społeczeństwa powiatu radomszczańskiego podejmuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku i może być pomocna przy podejmowaniu przez organy samorządowe decyzji na rzecz dalszej poprawy w zakresie zdrowia publicznego w Powiecie Radomszczańskim.

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie radomszczańskim w 2022 r. była podobnie jak w roku 2021 częściowo zdominowana przez epidemię zakażeń SARS-Cov-2. Zaobserwowano nieznaczny wzrost przypadków innych chorób zakaźnych.

W oparciu o dane o przypadkach zachorowań i zakażeń, jakie zostały zgłoszone do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Radomsku w 2022 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi dokonano oceny sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie radomszczańskim.

Analizą zostały objęte jednostki i zespoły chorobowe, które stanowiły problem epidemiologiczny, lub były monitorowane w ramach programów realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Współczynniki zapadalności dla chorób zostały policzone na 100 tys. ludności.

Liczba mieszkańców powiatu radomszczańskiego wg danych GUS (stan na 30.06.2022r.) w porównaniu do roku 2021 zmniejszyła się o 3 129 osób i wynosi:

Ludność tys. ogółem	Mężczyźni	Kobiety
108 000	52 935	55 065

Choroby szerzące się drogą pokarmową

Czynnikami etiologicznymi chorób szerzących się drogą pokarmową mogą być:

- wirusy
- bakterie i ich toksyny
- pasożyty i pierwotniaki

Wśród przyczyn zatruc pokarmowych nadal najczęstszą jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi Salmonella. W 2022 r. potwierdzono 25 zachorowań wywołanych tą bakterią, jest to liczba zbliżona do lat poprzednich. Utrzymującej się niskiej liczbie salmonelloz, należy dopatrywać się jako efektu wprowadzonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii COVID-19. Ograniczenie kontaktów społecznych spowodowało zmniejszenie liczby zachorowań. Niemniej jednak bakteria ta nadal jest powszechną przyczyną choroby występującej u ludzi, ponieważ pałeczki Salmonella powszechnie występują u zwierząt hodowlanych.

Grupę jednostek chorobowych, których występowanie wiąże się między innymi ze stanem sanitarnym przedstawia - *tabela 1 i tabela nr 2.*

Tabela 1. Wirusowe zakażenia jelitowe w powiecie radomszczańskim w latach 2020- 2022

wirusowe zakażenia jelitowe	2022		2021		2020	
	<i>Liczba zachorowań</i>	<i>współczynnik zapadalności</i>	<i>Liczba zachorowań</i>	<i>współczynnik zapadalności</i>	<i>Liczba zachorowań</i>	<i>współczynnik zapadalności</i>
<i>wywołane przez rotawirusy</i>	65	60,2	13	14,4	19	16,8
<i>wywołane przez norowirusy</i>	7	6,5	20	22,2	6	5,32
<i>Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone</i>	16	14,8	2	2,2	5	4,43
<i>Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone</i>	7	6,5	6	6,6	8	7,10
<i>Wirusowe zapalenie wątroby typu A</i>	0	0	0	0	0	0
RAZEM	95		41		38	

Tabela 2. Bakteryjne zakażenia i zatrucia jelitowe (liczba przypadków) w latach 2020-2022

Bakteryjne zakażenia / zatrucia jelitowe	2022		2021		2020	
	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności
Cholera, Dur brzuszny, Dury rzekome A, B, C	0	0	0	0	0	0
Salmonelloza	25	23,1	28	31,1	30	26,6
Czerwonka bakteryjna (szigelozja)	0	0	0	0	0	0
wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	0	0	0	0	2	1,77
wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i>	0	0	0	0	0	0
wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	103	95,4	104	115,5	64	56,81
wywołane przez inne czynniki określone i nieokreślone	12	11,1	8	8,8	9	7,98
Biegunka i zapalenie żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2	17	15,7	14	15,5	37	32,84
RAZEM	157		154		142	

W 2022 r. rejestrowano **jedno ognisko** chorób przenoszonych drogą pokarmową, które wystąpiło po przyjęciu weselnym. Zachorowało 9 osób. Pobrano próby do badań mikrobiologicznych i wirusologicznych od chorych i osób zdrowych narażonych, pobrano próby czystościowe oraz wodę z wodociągu. Nie ustalono czynnika epidemiologicznego ogniska.

Choroby krwiopochodne – wirusowe zapalenie wątroby

Większość zgłaszanych i rejestrowanych przypadków Wirusowego zapalenia wątroby typu B i C nadal stanowią przewlekłe WZW B i C, czyli przypadki zakażeń wirusami HBV i HCV, do których doszło przed kilkoma, a nawet kilkunastoma latami co może świadczyć o lepszej zgłaszalności tych przypadków, a także o lepszej obecnie wykrywalności. Ogółem zarejestrowano 17 przypadków.

Inne choroby zakaźne

W 2022 r. :

- nie rejestrowano przypadków zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii bakteryjnej i wirusowej;
- rejestrowano inwazyjną chorobę określaną jako posocznica, inne określone - zapalenie płuc wywołanych przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*;
- rejestrowano 1 zgon z powodu choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjną – inną określoną;
- zgłoszono 6 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV, 1 przypadek rzeżączki, 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołaną przez Chlamydie.

Choroby wieku dziecięcego

Liczbę zachorowań na choroby wieku dziecięcego przedstawia *tabela 3*.

Tabela 3. Liczba zachorowań na choroby wieku dziecięcego w latach 2020-2022

Jednostka chorobowa	2022		2021		2020	
	<i>Liczba zachorowań</i>	<i>współczynnik zapadalności</i>	<i>Liczba zachorowań</i>	<i>współczynnik zapadalności</i>	<i>Liczba zachorowań</i>	<i>współczynnik zapadalności</i>
<i>Ospa wietrzna</i>	700	648,1	150	166,6	104	92,32
<i>Krztusiec</i>	11	10,2	2	2,22	15	13,31
<i>Świnka nagminne zapalenie przyusznic</i>	0	0	0	0	1	0,88
<i>Różyczka</i>	1	0,9	0	0	0	0
<i>Płonica</i>	2	1,9	2	2,22	12	10,6
<i>Odra</i>	0	0	0	0	0	0
RAZEM	714		154		132	

Grypa i zachorowania grypopodobne

W roku sprawozdawczym 2022 do PSSE Radomsko zgłoszono **12 921** zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę.

Kontynuowano nadzór epidemiologiczno-wirusologiczny nad grypą oparty na wybiórczym nadzorze epidemiologicznym tzw. systemie SENTINEL.

Skutecznym sposobem ochrony przed grypą jest unikanie dużych skupisk ludzkich w okresie epidemii, utrzymanie właściwego poziomu higieny osobistej i środowiska oraz poddanie się szczepieniom ochronnym. Rozpowszechnianie szczepień p/grypie nadal jest niewielkie i nie ma wpływu na sytuację epidemiologiczną choroby (*tabela 7*).

Gruźlica

W 2022 r. w PSSE w Radomsku zarejestrowano **16 przypadków** rozpoznanej gruźlicy, w tym 11 przypadków gruźlicy potwierdzonej mikroskopowym badaniem z posiewem bakteriologicznym.

Wyższą zapadalność rejestrowano wśród mieszkańców wsi oraz wśród mężczyzn.

Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekłość

Na **109 osób**, które miały kontakt ze zwierzętami, **16 osób** zakwalifikowano do szczepień i zaszczepiono. W 2022r. zarejestrowano o 20 przypadków więcej pokąsań przez zwierzęta niż w 2021r.

PSSE w Radomsku ściśle współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie chorób odzwierzęcych.

Najczęstszymi sprawcami pokąsań były zwierzęta domowe, głównie psy (87 przypadków), koty (17 przypadków), dzikie zwierzęta (5 przypadków).

Prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz zakażeń.

Ogółem w roku 2022 przeprowadzono **6 003 wywiadów epidemiologicznych** (w tym wywiady COVID-19) w związku ze zgłoszeniem zachorowania lub podejrzenia zachorowania na chorobę zakaźną dotyczące jednostek chorobowych rejestrowanych w sprawozdaniu MZ 56, jak również chorób nie zakwalifikowanych do rejestracji.

Dochodzenia prowadzone były w jednostkach chorobowych, w których wymagane jest ustalenie źródła zakażenia, wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie, objęcie nadzorem osób chorych oraz osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie, ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez zwierzę, przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Dochodzeniem epidemiologicznym objęto ogółem **10 350 osób** (kontakt z osobami chorymi). W ramach nadzoru pobrano **198 prób** od 123 osób (chorych, nosicieli, ozdrowieńców, osób ze styczności z chorym lub nosicielem).

Od marca 2022 r. w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy i przybywającymi do Polski osobami z tego kraju Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku nawiązał współpracę z władzami samorządowymi powiatu radomszczańskiego w celu posiadania aktualnych informacji na temat liczby i miejsc przebywania tych osób na terenie powiatu oraz objęcia ich szczególną opieką. Z uwagi na wcześniejsze dane na temat występowania chorób zakaźnych na terenie Ukrainy, wzmociono czułość nadzoru epidemiologicznego w zakresie wykrywania takich chorób zakaźnych jak: wirusowe zapalenie wątroby typu A, odra, gruźlica, poliomyelitis, błonica oraz Sars-Cov2, choroby przenoszone drogą pokarmową. Systematycznie przesyłano (cotygodniowo) raporty o ogniskach jak również pojedynczych zakażeniach, które występowały wśród uchodźców oraz działaniach przeciwepidemicznych w miejscu pobytu uchodźców z Ukrainy.

Poza tym wzmociono działania podejmowane wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień dzieci podlegających temu obowiązkowi zgodnie z obowiązującymi przepisami polskiego prawa.

Natomiast od maja 2022 r. w związku z występowaniem na świecie, w Europie i w Polsce przypadków zachorowań na ospę małą istniała konieczność raportowania przypadków podejrzeń, rozpoznań ospy małej MPX. W powiecie radomszczańskim nie rejestrowano przypadków podejrzeń/rozpoznań ospy małej.

Podobnie jak w roku 2021 w I kwartale 2022 r. problemem epidemiologicznym były zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19). Wdrażano system molekularnego nadzoru epidemiologicznego nad COVID-19 polegający na współpracy inspekcji sanitarnej z laboratoriami medycznymi. W dniu 28.03.2022 r. zniesiony został obowiązek izolacji i kwarantanny. Wówczas podczas przeprowadzania wywiadu epidemiologicznego informowano pacjenta o konieczności samoizolacji i przestrzeganiu podstawowych zasad higieny. Pracowano nadal w systemie SEPIS (System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej), który jest flagową innowacyjnością wdrożoną w Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wdrożenie modułu epidemiologicznego, pozwoliło na scyfryzowanie obsługi pandemii i przyniosło wymierne korzyści. Jednym z elementów tej cyfryzacji jest wprowadzenie standaryzowanego wywiadu epidemiologicznego.

Realizacja naruszeń nakazów, zakazów lub ograniczeń związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem na podstawie rozporządzenia rady ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Od 01.03.2022 r. wprowadzono łagodniejsze zasady bezpieczeństwa tj. brak limitu osób w sklepach, restauracjach, ponowne otwarcie klubów, dyskotek. Pozostało zakrywanie nosa i ust za pomocą maseczek w podmiotach leczniczych i aptekach.

W roku 2022 z Komendy Powiatowej Policji w Radomsku do PPIS w Radomsku wpływały notatki służbowe. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku podejmował w związku z powyższym działania, wydane zostały decyzje administracyjne o nałożeniu kary pieniężnej.

Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych.

Najważniejszym celem zdrowotnym szczepień ochronnych jest zapobieganie określonemu zakażeniu lub chorobie zakaźnej u zaszczepionej osoby lub populacji.

Szczepienia ochronne w powiecie radomszczańskim prowadzone są w 26 podmiotach leczniczych. W tut. Powiatowej Stacji Urządzenia Chłodnicze służące do przechowywania preparatów szczepionkowych posiadają elektroniczny system całodobowego monitoringu z funkcją odczytu temperatury i powiadamiania alarmowego (w przypadku odchylenia od normy) na telefon komórkowy. Urządzenia chłodnicze w przypadku przerwy w dostawie prądu zasilane są przez agregat prądotwórczy. W placówkach POZ szczepionki przechowywane są w sposób prawidłowy z możliwością całodobowego monitoringu i powiadamiania alarmowego na telefon komórkowy.

W roku 2022 w jednej placówce doszło do przerywania łańcucha chłodniczego w związku z czym preparaty szczepionkowe były przechowywane w niewłaściwych warunkach. W placówce tej po zasięgnięciu opinii producentów szczepionek i decyzji kierownika preparaty szczepionkowe zostały zutylizowane.

W 2022 r. zarejestrowano **8 niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP)**.

W tabeli 4 porównano liczbę oraz rodzaj NOP zarejestrowanych w PSSE Radomsko w latach 2018-2022.

Tabela 4. Niepożądane odczyny poszczepienne w latach 2018-2022

Rok	Ilość i rodzaj NOP			
	Ogółem	Łagodny	Poważny	Ciężki
2018	11	10	1	0
2019	19	11	1	0
2020	8	8	0	0
2021	21	16	3	2
2022	8	6	2	0

Niepokojącym trendem dla całej populacji może okazać się systematycznie zyskująca na popularności tendencja do unikania szczepień, działanie ruchów antyszczepionkowych lub inna przyczyna nie podawana przez rodziców/ opiekunów /tabela nr 5/.

Tabela 5. Liczba rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz liczba dzieci u których nie zrealizowano obowiązkowych szczepień zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, stan na dzień 31.12.2022 r.

ROK	liczba rodziców/ opiekunów prawnych dzieci uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych	liczba dzieci nie szczepionych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi
2016	49	32
2017	93	63
2018	103	70
2019	120	94
2020	130	103
2021	140	121
2022	167	131

W porównaniu z rokiem ubiegłym w powiecie radomszczańskim wzrosła liczba rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych swoich dzieci. Ze względu na stale rosnącą liczbę osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, konieczne jest kontynuowanie akcji edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych. Ważnym źródłem informacji o szczepieniach ochronnych jest strona internetowa uruchomiona w ramach akcji informacyjnej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” i strona Państwowego Zakładu Higieny <http://szczepienia.pzh.gov.pl/>

Stan uodpornienia szczepionkami zalecanymi osób w powiecie radomszczańskim w latach 2019 - 2022 przedstawia tabela 6.

Tabela 6 Stan uodpornienia szczepionkami zalecanymi osób w powiecie radomszczańskim w latach 2019-2022

Uodpornienie przeciw chorobie	2022	2021	2020	2019
<i>p/wirusowi brodawczaka ludzkiego</i>	77	45	9	14
<i>przeciw inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae</i>	30	62	139	30
<i>Neisseria meningitidis</i>	184	128	129	109
<i>Wzw typ A</i>	58	10	43	88
<i>Wzw typ B</i>	793	821	945	1433
<i>Kleszczowe zapalenie mózgu</i>	69	80	73	96
<i>Dur brzuszny</i>	57	1	0	58
<i>Ospa wietrzna</i>	169	72	93	74
<i>Grypa</i>	2018	2524	1658	1952

W roku 2022 wzrosła liczba dzieci, młodzieży i osób dorosłych zaszczepionych preparatami szczepionkowymi zalecanymi przeciw p/wirusowi brodawczaka ludzkiego, meningokokom, wirusowemu zapaleniu typu A, durowi brzuszemu, ospie wietrznej. Natomiast nastąpił spadek zaszczepienia przeciw grypie, oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu B.

Analizę wykonawstwa szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku w powiecie radomszczańskim zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w latach 2021-2022 przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Analiza wykonawstwa szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w latach 2021-2022

Rodzaj szczepienia	Rok sprawozdawczy 2022		Rok sprawozdawczy 2021	
	rok urodzenia	wykonawstwo	rok urodzenia	wykonawstwo
GRUŻLICA – szczepionka BCG noworodki	2022	98 %	2021	98,10
	2021	98,11 %	2020	98,97
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY typu B (WZW typu B) szczepienie pierwotne i uzupełniające	2022	82,71 %	2021	80,91
	2021	97,6 %	2020	97,27
ROTAWIRUSY	2022	58,1 %	2021	56,38
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie pierwotne	2022	51,6 %	2021	49,94
POLIOMYELITIS szczepienie pierwotne	2022	51,6 %	2020	50,32
HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b szczepienie pierwotne	2022	51,6 %	2021	49,94
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA szczepienie podstawowe	2021	83 %	2020	83,92
	2020	97,1 %	2019	95,14
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC szczepienie pierwotne i uzupełniające	2021	95,4 %	2020	95,32
	2020	96,7 %	2019	96,80
POLIOMYELITIS szczepienie pierwotne i uzupełniające	2021	95,4 %	2020	95,55
	2020	97,1 %	2019	96,90
HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b szczepienie pierwotne i uzupełniające	2022	51,6 %	2021	49,94
	2021	95,4 %	2020	95,56
	2020	97,1 %	2019	96,80
STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE szczepienie pierwotne i uzupełniające	2022	61,1 %	2021	62,58
	2021	96,2 %	2020	96,47
	2020	97,2 %	2019	96,70
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC 6-ty rok życia szczepienie I przypominające	2017	74,35 %	2016	77,22
	2016	91,06 %	2015	92,60
POLIOMYELITIS 6-ty r. ż. szczepienie I przypominające	2017	74,35 %	2016	77,22
	2016	91,06 %	2015	92,60
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA 6-ty i 10-ty rok życia szczepienie przypominające	2017	71,94 %	2016	72,89
	2016	90,12 %	2015	92,71
	2013	81,07 %	2012	84,83
	2012	94,84 %	2011	93,65
BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC 14-ty rok życia szczepienie II przypominające	2009	87,47 %	2008	88,60
	2008	94,61 %	2007	95,44
BŁONICA, TĘŻEC 19-ty r. ż. szczepienie III przypominające	2004	75,39 %	2003	78,02
	2003	90,12 %	2002	91,33

W 2022 r. w powiecie radomszczańskim nastąpił nieznaczny wzrost wykonawstwa szczepień obowiązkowych u dzieci w stosunku do roku 2021. Przedstawiona analiza potwierdza, iż szczepienia ochronne zapewniają wysoki odsetek osób zaszczepionych i zabezpieczają przed szerzeniem się chorób zakaźnych. Dla większości chorób, przeciwko którym realizowane są obowiązkowe szczepienia przyjmuje się, że odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu co najmniej ok. 95% populacji, co w przypadku wielu chorób udało się osiągnąć.

II. STAN SANITARNY, TECHNICZNY, FUNKCONALNOŚĆ POMIESZCZEŃ PODMIOTÓW LECZNICZYCH STACJONARNYCH I AMBULATORYJNYCH

Pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku znajduje się ogółem **245 obiektów**:

- 71 podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (szpital, NZOZ, SPZOZ, zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacyjne),
- 174 podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą w ramach praktyki zawodowej (indywidualne, specjalistyczne i grupowe praktyki lekarskie) gabinety rehabilitacji i fizjoterapii, w tym 8 innych obiektów (sklepy medyczne oraz transport sanitarny).

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2022 r. sprawowała nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w ramach realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w tym kontroli warunków higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Skontrolowano 71 podmiotów prowadzących działalność leczniczą spośród 245 ujętych w ewidencji. W roku 2022 ogółem w podmiotach leczniczych przeprowadzono 120 kontroli tj. 7 kontroli w szpitalu, 78 w publicznych/niepublicznych podmiotach leczniczych, 31 w prywatnych gabinetach lekarskich.

Wydano 8 decyzji administracyjnych tj. 7 decyzji merytorycznych, 1 decyzję opłatową.

W 2022 r. stosowano 1 karę pieniężną na kwotę 1000 zł.

Stan techniczny i funkcjonalność pomieszczeń nadzorowanych obiektów

Stan sanitarno – techniczny nadzorowanych obiektów na podstawie przeprowadzonych kontroli można uznać za dobry. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – technicznego. Jedynie w trzech podmiotach wydano zalecenia dot. doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno - technicznego. Zalecenia zostały wykonane.

W skontrolowanych podmiotach leczniczych stosowane są środki dezynfekcyjne zgodnie z ustawą *o wyrobach medycznych i produktach biobójczych*. Nie stwierdzono braków w zaopatrzeniu w te preparaty. Osoby przeprowadzające dezynfekcję ściśle przestrzegają ustalonych procedur opracowanych przez placówki. Środki dezynfekcyjne są dobierane właściwie (spektrum, czas działania, zastosowanie).

Na terenie powiatu ogółem zarejestrowanych jest *78 urządzeń sterylizacyjnych*.

W placówkach prowadzona jest kontrola wewnętrzna procesów sterylizacji. Wysoka skuteczność procesu sterylizacji oznacza osiągnięcie wysokiego stopnia bezpieczeństwa podczas wykonywania zabiegów naruszających ciągłość tkanek. W skontrolowanych podmiotach leczniczych nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu z bielizną czystą i brudną.

Miejsca gromadzenia bielizny brudnej wydzielane są poza pomieszczeniami w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Bielizna gromadzona jest w workach foliowych. Pranie bielizny odbywa się w zakładach pralniczych zgodnie z zawartymi umowami.

Nadzorowane podmioty lecznicze coraz częściej stosują bieliznę jednorazowego użytku (podkłady, serwety, ręczniki). Odzież ochronna zazwyczaj prana jest we własnym zakresie.

W 2022r. realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, sprawowano nadzór nad postępowaniem z odpadami pochodzenia medycznego. Podczas kontroli nie stwierdzono

nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami pochodzenia medycznego, podmioty lecznicze posiadają podpisane umowy na transport i utylizację odpadów pochodzenia medycznego z firmami posiadającymi stosowne zezwolenia.

Odpady komunalne gromadzone są w kontenerach/pojemnikach. Wywozem zajmują się wyspecjalizowane firmy.

Ocena działalności zespołów do spraw zakażeń szpitalnych

Zakażenia wewnątrzszpitalne to jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla hospitalizowanych pacjentów. Zakażeń tych nie można całkowicie wyeliminować, a jedynie doprowadzić do minimalizacji ich występowania.

W Szpitalu Powiatowym w Radomsku powołany jest Zespół ds. Zakażeń Zakładowych. Bieżąca działalność zespołów koncentruje się na analizowaniu i aktualizowaniu procedur epidemiologicznych, adekwatnie do dostrzeganych zagrożeń, zmieniających się wymagań w nowelizowanych przepisach prawnych, standardów postępowania i potrzeb medycznych. W 2022 r. skontrolowano zespół ds. zakażeń szpitalnych. Podczas kontroli stwierdzono brak odpowiednich kwalifikacji przewodniczącego Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych - wydano zalecenie terminowe polecające powołania jako przewodniczącego - osoby spełniającej kryteria rozporządzenia w sprawie kwalifikacji członków zespołu kontroli zakażeń szpitalnych.

Duże wyzwanie podobnie jak w roku 2021 zarówno dla pracowników inspekcji sanitarnej jak i podmiotów leczniczych stanowiła walka z epidemią koronawirusa.

W 2022 r. w Szpitalu Powiatowym w Radomsku rejestrowano 13 ognisk epidemicznych. Czynnikiem biologicznym ognisk były: biegunki wywołane przez *Clostridioides difficile* (oddział chirurgii, reumatologii, rehabilitacji neurologicznej); zakażenia SARS-Cov2 (oddział chirurgii, wewnętrzny, ZPO Przedbórz, ortopedii, neurologii), *Enterobacter cloacea* NDM (oddział chirurgii); infekcje dróg moczowych wywołane przez *Klebsiella pneumoniae* NDM (na oddziale obserwacyjno - zakaźnym), zakażenia wywołane przez *Acinetobacter baumannii* (oddział OIOM).

Zakażenia szpitalne stanowią duże wyzwanie dla współczesnej medycyny, a zrozumienie ważności tej problematyki przez personel podmiotów leczniczych poprzez bieżący monitoring czynników alarmowych, czy ustawiczne szkolenia personelu pozwoli zminimalizować ryzyko zakażeń pacjentów i personelu, a tym samym podnieść jakość usług medycznych świadczonych w szpitalach. Szczególnie jest to istotne w związku z narastającym na całym świecie problemem lekooporności drobnoustrojów na dostępne antybiotyki, a także wzrostem liczby pacjentów zakażonych patogenami wielolekoopornymi jak *Enterobacterales* wytwarzających karbapenemazy NDM, KPC, VIM i OXA-48 , trudnymi do wyeliminowania ze środowiska szpitalnego.

Wnioski:

- Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń na terenie powiatu radomszczańskiego w 2022 r. można określić jako niekorzystną.
- Nie rejestrowano przypadków chorób wymagających uruchamiania systemu wczesnego ostrzegania takich jak: cholera, dżuma, ospa prawdziwa, nie zaistniały zdarzenia, których następstwa mogłyby wywołać konieczność uruchamiania elementów zarządzania kryzysowego.
- Ważną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych spełnia rzetelne upowszechnianie wiedzy o chorobach zakaźnych i zakażeniach.
- Program Szczepień Ochronnych realizowany był zadawalająco. Dla większości chorób, przeciwko którym realizowane są obowiązkowe szczepienia przyjmuje się, że

- odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu co najmniej ok. 95% populacji, co w przypadku wielu chorób udało się osiągnąć.
- Niepokojącym trendem dla całej populacji może okazać się systematycznie zyskująca na popularności tendencja do unikania szczepień i działanie ruchów antyszczepionkowych.
  - W 2022 r. zwiększyła się w porównaniu do roku 2021 liczba osób uchylających się od szczepień ochronnych. Zarejestrowano 131 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych. Ze względu na stale rosnącą liczbę osób uchylających się, konieczne jest kontynuowanie akcji edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych.
  - Nadal poprawie wymaga zgłaszalność przez lekarzy podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, których obowiązek wynika z ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
  - 11 lutego 2022 r. zlikwidowana została kwarantanna „z kontaktu”, a kwarantanna dla podróżujących trwała do 7 dni. Natomiast 25 lutego zlikwidowano kwarantannę dla osób przekraczających granicę z Ukrainą w związku z konfliktem zbrojnym. Od 28 marca 2022 r. zniesiona została natomiast izolacja domowa i kwarantanna dla współdomowników oraz osób przekraczających granicę.
  - Z uwagi na rozprzestrzenianie się nowych podlinii SARS-CoV-2 np. Omicron XBB.1.5 w roku 2023 zadaniem nadzoru przeciwepidemicznego będzie nadal monitorowanie sytuacji epidemiologicznej zakażeń SARS-CoV-2 w powiecie oraz szerzenie oświaty zdrowotnej w tym zakresie.

III. STAN SANITARNY POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ WRAZ Z OCENĄ OBSZARÓW, W KTÓRYCH MOGĄ WYSTĄPIĆ ZAGROŻENIA DLA ZDROWIA LUDZI

Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku znajdowało się **37 urzędzeń** wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 12 indywidualnych ujęć wody (woda wykorzystywana w ramach działalności gospodarczej, w podmiotach działających na rynku spożywczym).

W ciągu 2022 roku w 2 przypadkach, stwierdzono brak przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, natomiast w 12 przypadkach orzeczono warunkową przydatność (10 dot. wodociągów, 2 dot. indywidualnych ujęć). We wszystkich przypadkach stwierdzono zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody (obecność bakterii grupy coli, wysoki poziom ogólnej liczby mikroorganizmów). Mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne wody, w stosunku do podmiotów odpowiedzialnych za przestrzeganie wymagań zdrowotnych było prowadzone postępowanie administracyjne mające na celu przywrócenie należytej jakości wody. Kontrolne badania wody przeprowadzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej potwierdziły, że jakość wody odpowiadała wymaganiom.

Obecność bakterii grupy coli może świadczyć o istnieniu warunków do możliwości rozwoju organizmów chorobotwórczych w wodzie do spożycia. Niektóre z tych bakterii grupy są oportunistycznymi patogenami i mogą stanowić przyczynę infekcji u ludzi.

Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C w wodzie wodociągowej sygnalizuje niedostatki w zakresie utrzymania sieci wodociągowej. Niektóre z tych mikroorganizmów mogą być patogenami oportunistycznymi, które nie stanowią zagrożenia dla osób zdrowych, mogą natomiast stawać się przyczyną zachorowań w szczególnych warunkach, u osób z obniżoną odpornością różnego pochodzenia. Wyróżnia je także szczególna droga wnikania do organizmu, gdyż do zakażenia nie dochodzi drogą pokarmową, ale poprzez drogi oddechowe i miejsca naruszenia ciągłości tkanek (rany, oparzenia itp.).

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia zaplanowano do pobrania 227 próbek wody. Pobrano ogółem **284 próbki wody**, w tym 57 po zakończeniu działań naprawczych. Przeprowadzono **210 kontroli** w ww. zakresie.

Ogólna liczba ludności zaopatrywanej w wodę z nadzorowanych urzędzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę wynosiła – ok. 108,049 tys. osób. Indywidualne ujęcia zaopatrywały w wodę do spożycia 2,092 tys. osób.

Nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej

Pod nadzorem znajduje się **12 instalacji ciepłej wody** w podmiotach wykonujących całodobowe świadczenia zdrowotne oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W zakresie oceny jakości ciepłej wody pod kątem skażenia systemu pałeczkami *Legionella sp.* skontrolowano 12 obiektów (szpital, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, domy pomocy społecznej, bursa, schronisko). W 3 obiektach stwierdzono średnie skażenie instalacji. Wobec czego polecono podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii w systemie. Wykonane badania jakości ciepłej wody potwierdziły skuteczność tych działań.

W 1 przypadku poziom skażenia systemu pał. *Legionella sp.* określono jako wysoki, woda nie nadawała się do pryszniców. Mając na względzie zdrowie ludzi PPIS w Radomsku w drodze decyzji zakazał korzystania z ciepłej wody pod prysznicami i nakazał podjęcie działań interwencyjnych a po ich zakończeniu wykonał badania kontrolne. Jakość wody uległa poprawie i odpowiadała wymaganiom.

Czynnikami sprzyjającymi rozwojowi i namnażaniu się bakterii z rodzaju *Legionella sp.* są temperatura wody od 20-50 °C i zły stan techniczny sieci. Do zakażenia dochodzi wskutek wdychania skażonego aerozolu wodno-powietrznego.

Jakość wody na pływalni

Nadzorem objęto **2 obiekty**. Na podstawie wyników badań jakości wody przeprowadzonych w lipcu 2022 r. stwierdzono że woda na pływalni w obiekcie - AQUARA Kompleks Obiektów Sportowo-Rekreacyjnych ul. Św. Jadwigi Królowej 22 w Radomsku nie spełniała wymagań w zakresie parametrów mikrobiologicznych, PPIS w Radomsku w drodze decyzji nakazał wyłączenie z eksploatacji pływalni. W wyniku podjętych działań naprawczych jakość wody uległa poprawie i odpowiadała wymaganiom.

Przeprowadzone w październiku 2022 r. badanie jakości ciepłej wody wprowadzanej do niecki basenowej oraz w natrysku na Krytej Pływalni przy ulicy Leszka Czarnego 22 w Radomsku wykazało przekroczenie najwyższej dopuszczalnej liczby dla *pał Legionella sp.* Wobec czego PPIS w Radomsku polecił podjęcie działań naprawczych mających na celu spełnienie wymagań jakościowych wody na pływalni. Kontrolne badania potwierdziły, że jakość wody była zgodna z normą. Innych nieprawidłowości w tych obiektach nie stwierdzono.

Jakość wody w kąpieliskach

W roku 2022 pod nadzorem znajdowało się kąpielisko i miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

W ramach kontroli urzędowej dokonano oceny jakości wody w kąpielisku, która obejmuje m.in: badanie próbek wody z kąpieliska przed sezonem kąpielowym. Na podstawie sprawozdania z badań przeprowadzonych w czerwcu 2022 r. oceniono, że woda w kąpielisku w Przedborzu nie nadaje się do kąpieli, z uwagi na przekroczenia dopuszczalnych wartości dla parametrów mikrobiologicznych i wprowadzono tymczasowy zakaz kąpieli do czasu uzyskania jakości wody zgodnej z normami. Badania kontrolne wykazały, że woda odpowiadała wymaganiom i nadawała się do kąpieli.

Jakość wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli w Zakrzówku Szlacheckim nie budziła zastrzeżeń.

Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

Na wniosek Starosty Powiatu Radomszczańskiego wydano 12 opinii w sprawie sprowadzenia zwłok z zagranicy w celu ich pochowania, PPIS w Radomsku nie zgłosił sprzeciwu wobec tych czynności i określił warunki przewozu i postępowania ze zwłokami. Wydano 53 decyzje zezwalające na ekshumację zwłok/szczątków. Osoby uprawnione do przeprowadzenia ekshumacji i pochowania zwłok zostały zobowiązane do przestrzegania wymogów i warunków ekshumacji oraz przewozu zwłok/szczątków.

W 30 przypadkach wykonywano nadzór nad ekshumacją. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadzór nad warunkami sanitarnymi imprez organizowanych na terenie powiatu.

Na wniosek organizatora Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku wydał 5 opinii w zakresie zabezpieczenia imprezy masowej pod względem sanitarnym. Czynności kontrolne nie wykazały nieprawidłowości.

Prowadzenie nadzoru w zakresie utrzymywania należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Pod nadzorem znajdowało się **505 obiektów** użyteczności publicznej (toalety ogólnodostępne, hotele, obiekty hotelarskie domy pomocy społecznej, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, apteki, obiekty sportowe, tereny rekreacyjne, transport osobowy, domy przedpogrzebowe, cmentarze).

Przeprowadzono ogółem **211 kontroli**.

W 60 przypadkach wydano zalecenia pokontrolne, które dotyczyły: przeprowadzenia badania ciepłej wody w kierunku skażenia systemu *pał. Legionella sp.* w obiektach hotelarskich, uzupełnienia procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami w zakładach kosmetycznych, dokonania okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych oraz przeglądu klimatyzacji w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi. Zalecenia zostały wykonane.

Prowadzono również kontrole w 7 gminach w zakresie oceny stanu sanitarno-porządkowego na terenie miast i gmin (ciągi komunikacyjne, parki, tereny zielone, parkingi). W wyniku czynności kontrolnych nie stwierdzono zagrożenia epidemiologicznego, jednak stan sanitarno-porządkowy wszystkich skontrolowanych terenów (w 7 gminach) budził zastrzeżenia. Z powyższego względu zostały wydane zalecenia pokontrolne zobowiązujące władze samorządowe do usunięcia stwierdzonych uchybień, które zostały wykonane.

Kontynuowano nadzór w zakresie ochrony zdrowia przed niekorzystnym wpływem korzystania z usług solaryjnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Poprawę stanu sanitarnego w obiektach użyteczności publicznej w wyniku wydanych zaleceń pokontrolnych odnotowano w 56 obiektach.

Podsumowanie

- Na 37 nadzorowanych urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 12 indywidualnych ujęć wody - pogorszenie jakości w zakresie parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 12 wodociągach oraz 2 indywidualnych ujęciach. W wyniku podjętych w trybie natychmiastowym działań naprawczych jakość wody uległa poprawie i spełniała wymagania.
- Dokonano klasyfikacji jakości wody w kąpielisku Zbiornik wodny w Przedborzu i oceniono jako „dostateczna”. W porównaniu do ubiegłego roku jakość wody uległa pogorszeniu.
- Na terenie powiatu funkcjonuje 1 kąpielisko i 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli. Władze samorządowe nie podejmują działań w celu udostępnienia mieszkańcom większej liczby odpowiednio wyposażonych i zapewniających bezpieczny wypoczynek kąpielisk. Obecny stan należy ocenić jako niezadowalający.
- Ocenie pod kątem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych zostały poddane również obiekty użyteczności publicznej. Mimo stwierdzenia drobnych uchybień ich stan oceniono jako dobry.
- Nadal istnieje problem dostępności do toalet w miejscach dostępnych publicznie (cmentarze, miejscowości turystyczne, miejsca postojowe przy trasach z dużym nasileniem ruchu turystycznego). Powyższe powoduje pogarszanie stanu środowiska a tym samym może być przyczyną szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Jednym z głównych celów działania Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu radomszczańskiego.

W 2022 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Radomsku znajdowało się **1448 zakładów** produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi.

Najważniejsze grupy zakładów to:

- sklepy spożywcze (539), żywienie zbiorowe otwarte (262), obiekty ruchome i tymczasowe (96), żywienie zbiorowe zamknięte (113), środki transportu żywności (47), hurtownie spożywcze (36), piekarnie (20), ciastkarnie (16), młyny (4), wytwórnie makaronów (1), wytwórnie lodów (6), wytwórnie wód mineralnych i źródlanych (1), przetwórnice owocowo-warzywne (2), automaty do lodów(6), producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni (118), inne obiekty obrotu żywnością (67) w tym : 61 aptek i punktów aptecznych, 6 sklepów zielarskich, wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (8), miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (24).

Podobnie jak w latach ubiegłych najliczniejszą grupę zakładów stanowiły sklepy spożywcze 539 (37,2%), zakłady żywienia zbiorowego otwarte 262 (18,1%), zakłady żywienia zbiorowego zamknięte 113 (7,8%), producenci pierwotni 118 (8,1%), magazyny hurtowe 36 (2,5%), piekarnie 20 (1,4%), ciastkarnie 16 (1,1%).

Kontrole przeprowadzano zgodnie z przyjętym na rok 2022 harmonogramem kontroli. Wykonywano także kontrole poza harmonogramem:

- w każdym przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji o uchybieniach sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu ludzi,
- w związku z realizacją zadań w ramach systemu informowania o produktach niebezpiecznych RASFF,
- na wniosek przedsiębiorców.

W 2022 r. skontrolowano **381 zakładów** co stanowiło 22,6% wszystkich zakładów będących pod nadzorem. Przeprowadzono 763 kontrole i rekontrole.

Wydano 237 decyzji administracyjnych, w tym 91 decyzji opłatowych, 2 nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, 82 decyzje w sprawie zatwierdzenia zakładu, 62 w sprawie wykreślenia zakładu z rejestru.

Do ŁPWIS skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej za prowadzenie działalności bez wymaganego zatwierdzenia. ŁPWIS nałożył karę pieniężną w wysokości 1.500 zł.

Nałożono także 15 mandatów karnych na sumę 3.500 zł.

Do badań laboratoryjnych pobrano **124 próby** różnych artykułów spożywczych, 3 próby materiałów do kontaktu z żywnością, 4 próby czystościowe (w sumie 131 prób). Próby nie były kwestionowane.

Do PPIS w Radomsku wpłynęło 21 interwencji od konsumentów. Jedną przekazano do organów Inspekcji Weterynaryjnej do załatwienia zgodnie z kompetencjami. Zasadnych było 8 (40%). Podczas przeprowadzonych kontroli nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 1.900 zł. Wszystkie interwencje zostały rozpatrzone. W 5 przypadkach, gdzie podany był adres zamieszkania i dane osoby zgłaszającej interwencję o wynikach przeprowadzonych działań udzielono osobom skarżącym odpowiedzi na piśmie.

Wzorem lat ubiegłych skontrolowano stołówki prowadzące żywienie zbiorowe w zakładach organizujących wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży. W ramach tych działań skontrolowano 3 placówki organizujące taki wypoczynek - przeprowadzono 4 kontrole. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W związku z występowaniem na terenie województwa łódzkiego oraz całego kraju przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, do których to zakażeń dochodzi między innymi poprzez spożycie skażonej żywności np. niemytych owoców lub warzyw, podobnie jak w latach ubiegłych prowadzone były kontrole producentów pierwotnych to znaczy rolników uprawiających tzw. owoce miękkie oraz warzywa i sprzedających je w ramach rolniczego handlu detalicznego np. na targowiskach .

Działania te prowadzone były w porozumieniu z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska. Kontrolowano usytuowanie plantacji, zaopatrzenie w wodę, sposób prowadzenia oprysków i nawożenia, zabezpieczenie plantacji i pomieszczeń z nimi związanych przed dostępem szkodników i zwierząt, dostęp do urządzeń sanitarnych dla pracowników zatrudnionych przy zbiorach, oraz stan zdrowia zatrudnionych pracowników. Skontrolowano 15 gospodarstw rolnych. Podczas kontroli gospodarstw nie stwierdzono istotnych stwarzających zagrożenie nieprawidłowości.

Działania PPIS w Radomsku w 2022 roku mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu, oprócz zaplanowanych w harmonogramie były działaniami akcyjnymi i dotyczyły głównie następujących zagadnień:

1. Działania w ramach systemu RASFF.
2. Wzmoczony nadzór nad legalnością sprzedaży mięsa wieprzowego i produktów z jego udziałem, w tym dziczyzny oraz prawidłowym postępowaniem zakładów w zakresie usuwania odpadów gastronomicznych w związku z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń (ASF).
3. Graniczna kontrola sanitarna.

Ad.1.

Przeprowadzono 93 kontrole w związku z nadesłanymi powiadomieniami w systemie RASFF (europejski system informowania o niebezpiecznej żywności i paszach).

Działania PPIS w tym zakresie polegały na sprawdzeniu czy wymienione w powiadomieniach produkty znajdują się w obrocie w obiektach na terenie powiatu, weryfikacji działań podjętych przez dystrybutorów i producentów oraz nadzorowaniu procesu ich wycofywania z rynku. Takich powiadomień o niebezpiecznej żywności oraz materiałach do kontaktu z żywnością, które znalazły się w sprzedaży na terenie powiatu radomszczańskiego w roku 2021 wpłynęło 31.

Dotyczyły one:

- 4 powiadomienia w związku zanieczyszczeniem różnych produktów spożywczych niedozwolonym do stosowania w żywności tlenkiem etylenu,
- 2 powiadomienia w sprawie zanieczyszczenia żywności bakteriami Salmonella,
- 7 powiadomień w związku z przekroczeniem w różnych produktach spożywczych NDP pestycydów,
- 3 powiadomienia dotyczące materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (zawartość niedozwolonych biododatków - włókna bambusowe, przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji kadmu i ołowiu, obecność formaldehydu),
- 1 powiadomienie w sprawie zanieczyszczenia przyborów kuchennych PAA (pierwszorzędowymi aminami aromatycznymi),
- 1 powiadomienie w związku z zanieczyszczeniem żywności estrami 3- MCPD,
- 3 powiadomienia w związku z zanieczyszczeniami fizycznymi żywności (kawałki szkła i inne ciała obce),
- 4 powiadomienia w związku z nieumieszczeniem na opakowaniu(etykiecie) informacji o obecności substancji alergicznych,
- 1 powiadomienie w związku z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A.

Ad. 2.

W związku pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 03.01.2019 r. w sprawie występowania w Polsce afrykańskiego pomoru świń (ASF), na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego, na terenie powiatu prowadzone były wnikliwe, wzmożone kontrole:

- na targowiskach, w celu wykrywania nielegalnej sprzedaży mięsa wieprzowego i produktów pochodzenia wieprzowego a także dziczyzny (mięsa z dzika) i produktów z niej otrzymanych,
- w zakładach żywienia zbiorowego, w celu weryfikacji źródeł pozyskania mięsa wieprzowego, dziczyzny (mięsa z dzika) i produktów z nich otrzymanych, sposobu zagospodarowania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem umów przedsiębiorców z firmami odbierającymi odpady oraz realności i częstotliwości odbierania odpadów,
- w zakładach handlu detalicznego realizowanych w ramach bieżącego nadzoru.

Raporty z przeprowadzonych działań przekazywane były do ŁPWIS w systemie miesięcznym. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach.

Działania w tym zakresie będą kontynuowane w 2023 roku.

Ad. 3.

W ramach granicznej kontroli sanitarnej w 2022 roku przeprowadzono 68 granicznych kontroli sanitarnych importowanych z Chin oraz Turcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Importerem tych materiałów jest firma JYSK w Radomsku, gdzie funkcjonuje magazyn główny tej firmy. Stąd towary są wysyłane do sklepów JYSK na terenie Polski i Europy. Podczas kontroli oceniono 175 partii różnych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (talerze, szklanki, sztucce, bidony, przybory kuchenne, słomki, tace itp.). Wydano 175 świadectw spełnienia wymagań jakości zdrowotnej dla tych materiałów.

Ponadto na wniosek przedsiębiorców przeprowadzono 2 graniczne kontrole sanitarne dotyczące żywności eksportowanej do krajów trzecich. Wydano 2 świadectwa jakości zdrowotnej dla żywności eksportowanej. Ponadto również na wniosek eksporterów, po przeprowadzeniu kontroli przesłanej dokumentacji wydano 3 tzw. świadectwa wolnej sprzedaży dla różnych artykułów spożywczych eksportowanych do krajów trzecich.

W związku z wystąpieniem na terenie Polski stanu epidemii, zgodnie z Wytycznymi GIS, działania kontrolne w obiektach pod nadzorem PIS w miesiącach luty-marzec 2022 r. zostały w znacznym stopniu ograniczone.

W tym okresie priorytetowo realizowano kontrole związane:

- z interwencjami konsumentów,
- w ramach systemu RASFF,
- zatwierdzaniem nowych zakładów,
- pobieraniem próbek do badań,
- w zakładach wysokiego ryzyka.

W czasie kontroli nacisk kładziono na pouczanie przedsiębiorców w zakresie aktualnych przepisów przeciwepidemicznych, w tym zachowania dystansu społecznego, stosowania środków ochrony osobistej, środków dezynfekcyjnych.

V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

Nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy

W roku 2022 nadzorem objęto **484 obiekty**. Skontrolowano **115 zakładów** zatrudniających 5042 osoby. Ogółem przeprowadzono **143 kontrole**. Nieprawidłowości stwierdzono w 14 obiektach, wobec czego w stosunku do podmiotów odpowiedzialnych za przestrzeganie wymagań higieniczno-sanitarnych w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy zostało wszczęte postępowanie administracyjne mające na celu usunięcie stwierdzonych uchybień. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku aktualnych badań i pomiarów środowiska pracy, braku oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, nieprawidłowej wymiany powietrza w pomieszczeniach pracy oraz w pomieszczeniach socjalno-sanitarnych. Z uwagi na niewykonanie nałożonych w drodze decyzji obowiązków, w stosunku do 3 pracodawców wystosowano upomnienie. W 27 przypadkach wydano zalecenia terminowe (dot. przedłożenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dokonania okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych oraz przeglądu klimatyzacji), które zostały zrealizowane. Poprawę stanu sanitarnego w zakresie warunków pracy stwierdzono ogółem w 41 zakładach w wyniku wydanych decyzji oraz zaleceń pokontrolnych.

Zagrożenia dla zdrowia ludzkiego wynikające ze specyfiki produkcji zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu radomszczańskiego

Około 1,5% pracowników zatrudnionych na terenie powiatu radomszczańskiego jest w dalszym ciągu narażonych na ponadnormatywne działanie hałasu występującego w środowisku pracy. Przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia poziomu hałasu na stanowiskach pracy występują głównie w zakładach:

- Ardagh Metal Beverage Poland Sp. z o.o. Radomsko, ul. Krasickiego 150/152, w przekroczeniu NDN hałasu pracuje 131 osób;
- ONTEX Polska Spółka z o.o. w Radomsku, ul. Przedsiębiorców 6, w przekroczeniu NDN hałasu pracuje 48 osób;
- Fameg Sp. z o.o., Radomsko, ul. 11 Listopada 2, w przekroczeniu NDN hałasu pracuje 29 osób.

W ostatnim roku obniżono poziom hałasu co najmniej do granic najwyższego dopuszczalnego natężenia dla około 250 pracowników zakładu FAMEG Sp. z o.o. w Radomsku.

W obiektach, w których nadal hałas przekracza dopuszczalne normy na stanowiskach pracy, został wdrożony program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas, który obejmuje m. in: wymianę parku maszynowego, modernizację hal produkcyjnych, reorganizację stanowisk pracy.

Choroby zawodowe

Za chorobę zawodową, zgodnie z art. 235 Kodeksu pracy, uważa się chorobę wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

W 2022 roku prowadzono 3 postępowania w sprawie chorób zawodowych. Na podstawie postępowań prowadzonych w latach 2020 – 2022 wydano ogółem 8 decyzji, w tym 7 o stwierdzeniu choroby zawodowej (astma oskrzelowa – 2 przypadki, alergiczny nieżyt nosa – 2 przypadki, przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym – 1 przypadek, alergiczne kontaktowe zapalenie skóry – 1 przypadek, choroby

zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – 1 przypadek) oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W porównaniu do roku ubiegłego (3 decyzje stwierdzające chorobę zawodową) - ilość stwierdzonych chorób zawodowych wzrosła, głównie w wyniku rozstrzygnięć postępowań wszczętych w latach ubiegłych.

Prowadzenie nadzoru nad warunkami produkcji, magazynowania , obrotu produktów kosmetycznych

Pod nadzorem znajduje się 1 producent produktów kosmetycznych. W ramach kontroli urzędowej pobrano próbki produktów kosmetycznych do badań. Na podstawie raportów z wyników badań oceniono, że produkty spełniają wymagania z zakresu bezpieczeństwa produktów kosmetycznych. Oznakowanie produktów również było prawidłowe.

Ponadto prowadzono kontrole dystrybutorów kosmetyków mające na celu monitorowanie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych w sposób zgodny z przepisami. Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu chemikaliów oraz produktów biobójczych

Nadzorem objęto formulatora, importera, 19 podmiotów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne, ich mieszaniny oraz 108 podmiotów stosujących mieszaniny chemiczne.

W powyższym zakresie przeprowadzono 45 kontroli, nie stwierdzono uchybień. Ponadto pod nadzorem znajduje się 10 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze i substancje czynne. W 4 przypadkach stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktów niezgodnie z przepisami, wobec czego wydano zalecenia pokontrolne, które wykonano w terminie.

Działania mające na celu ograniczenie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W ramach monitoringu substancji środków zastępczych i nowych psychoaktywnych są prowadzone działania rozpoznawcze w celu identyfikacji podmiotów, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że wytwarzają lub wprowadzają do obrotu środki zastępcze. W 2022 roku nie odnotowano obecności takiego podmiotu. PPIS w Radomsku nie otrzymał również zgłoszeń o przypadku podejrzenia zatrucia tzw. „dopalaczami” ze Szpitala Powiatowego w Radomsku.

Promocja zdrowia i bezpiecznych warunków pracy

Wzorem lat ubiegłych w 2022 roku w ramach realizacji Ogólnopolskiego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w dalszym ciągu prowadzono monitoring aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy w powiecie radomszczańskim.

W ramach sprawowania bieżącego nadzór nad zakładami pracy przekazywano opracowany pakiet informacyjno-edukacyjny na temat: „Przeciwdziałanie używaniu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy”.

Podsumowanie

- W dalszym ciągu jednym z najważniejszych zagadnień w nadzorze bieżącym jest nadmierny hałas występujący w środowisku pracy, który stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia ponad 1,5 % zatrudnionych pracowników. Przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu na stanowiskach pracy występują w 3 dużych zakładach na terenie Radomska. Podejmowane do chwili obecnej działania naprawcze przez przedsiębiorców w 2 przypadkach nie spowodowały obniżenia hałasu co najmniej do obowiązujących norm. W ostatnim roku obniżono poziom hałasu co najmniej do granic najwyższego dopuszczalnego natężenia dla około 250 pracowników zakładu FAMEG Sp. z o.o. w Radomsku.
- Znaczny odsetek pracowników jest zatrudniony w zakładach usytuowanych na terenie strefy przemysłowej w Radomsku. Liczba ta z roku na rok wzrasta, co związane jest z rozbudową zakładów jak i powstawaniem nowych inwestycji. Obiekty te spełniają określone przepisami wymagania a tym samym pracodawcy zapewniają bezpieczne i higieniczne warunki pracy.
- W porównaniu do roku ubiegłego ilość stwierdzonych chorób zawodowych wzrosła, głównie w wyniku rozstrzygnięć postępowań wszczętych w latach ubiegłych.

VI. STAN SANITARNY SZKÓŁ I INNYCH PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH

W 2022 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku znajdowało się **118 obiektów**, w tym:

- żłobki i kluby dziecięce - 8
- przedszkola – 31
- szkoły i zespoły szkół – 54
- placówki z pobytem całodobowym (bursy, internaty, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy) - 5
- placówki wsparcia dziennego – 5
- placówki wychowania pozaszkolnego – 2
- placówki kształcenia ustawicznego – 8
- placówki rekreacyjne – 1
- publiczne szkoły policealne - 4

Skontrolowano ogółem 80 placówek, w tym:

- żłobki i kluby dziecięce - 6
- przedszkola – 20
- szkoły i zespoły szkół – 46
- placówki z pobytem całodobowym (bursy, internaty, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy) - 3
- placówki wsparcia dziennego – 2
- publiczne szkoły policealne – 3.

Ogółem przeprowadzono **106 kontroli**.

Stan sanitarno-higieniczny żłobków

Standardy powierzchni przeznaczonych na pobyt dzieci oraz dostępności do urządzeń sanitarnych były zachowane. Zespoły sanitarne właściwie wyposażone, zapewniono środki do utrzymania higieny osobistej i do pielęgnacji dzieci. Wyposażenie, zabawki spełniają standardy bezpieczeństwa i higieny. Zapewniono również odpowiednią temperaturę w pomieszczeniach, wentylację, oświetlenie, możliwości wietrzenia pomieszczeń oraz możliwość odpoczynku.

Stan sanitarno-higieniczny przedszkoli

We wszystkich obiektach zapewniono odpowiednią temperaturę w pomieszczeniach, wentylację, oświetlenie, możliwość ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem, odpoczynku oraz wietrzenie pomieszczeń. Sanitariaty wyposażone w środki do utrzymania higieny osobistej (mydło, ręczniki, papier toaletowy). W jednej placówce nie są zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych, wydano zalecenia. Opieka pielęgniarska zapewniona w 6 skontrolowanych przedszkolach radomszczańskich. W 9 obiektach dokonano oceny dostosowania mebli przedszkolnych do wzrostu dzieci, uchybień nie stwierdzono.

W 3 obiektach wydano zalecenia dotyczące: zlikwidowania uciążliwego zapachu w pomieszczeniu przedszkola, wykonania ścianek działowych w sanitariatach przedszkolnych, usunięcia zbędnych przedmiotów z sanitariatów. Zalecenia zrealizowano.

Stan sanitarno-higieniczny szkół

W oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli stan sanitarno-higieniczny tych placówek oceniono jako dobry. Tylko w jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektu i wydano decyzję nakazującą usunięcie uchybień.

W skontrolowanych obiektach zapewniono odpowiednią temperaturę w pomieszczeniach, wentylację, oświetlenie, możliwość ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem, oraz wietrzenie pomieszczeń.

W 7 placówkach odnotowano poprawę stanu sanitarnego w wyniku wydanych zaleceń pokontrolnych oraz decyzji. Zalecenia dotyczyły: dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci zgodnie z Polską Normą, uzupełnienia brakujących osłon na punktach świetlnych, usunięcia ubytków i nierówności w podłodze, dokonania okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych.

Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej w szkołach

Wszystkie szkoły posiadają sanitariaty skanalizowane, wydzielone dla chłopców i dziewcząt i zapewniają bieżącą ciepłą wodę przy umywalkach w ciągu całego roku szkolnego oraz środki do utrzymania higieny osobistej (mydło, papier toaletowy oraz możliwość osuszania rąk), instrukcje właściwego mycia i dezynfekcji rąk. W 2 szkołach nie są zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych, wydano zalecenia pokontrolne.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Jedna skontrolowana szkoła podstawowa nie posiada żadnej infrastruktury do prowadzenia zajęć w-f (szkoła korzysta z gminnej hali sportowej).

W Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Kamiensku zostało wyłączone z użytkowania boisko szkolne z uwagi na zły stan techniczny nawierzchni.

O powyższym PPIS w Radomsku poinformował organ prowadzący.

W PSP w Borzykowej gm. Żytno oddano do użytkowania nowo wybudowaną halę sportową.

Warunki pracy ucznia

W 31 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny pracy umysłowej oraz w 21 sprawdzono dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci. Nieprawidłowości w powyższych zakresach stwierdzono w 1 szkole, wydano zalecenie, które zostało wykonane. W 2 szkołach w 4 oddziałach dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Przekroczenia norm stwierdzono u 25 uczniów (u 28 uczniów waga tornistrów mieściła się w przedziale 10-15% masy ciała, u jednego ucznia przekraczała 15%), na 53 objętych oceną.

Z uwagi na zakup nowego wyposażenia sukcesywnie zwiększa się procent mebli edukacyjnych z certyfikatami. Wszystkie szkoły zapewniały warunki pozostawiania w placówce podręczników i przyborów szkolnych, odpowiednią temperaturę w pomieszczeniach, właściwą wentylację, oświetlenie, możliwość ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem oraz wietrzenie pomieszczeń.

Opieka zdrowotna

Na 33 skontrolowane placówki 29 posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, 4 szkoły korzystają z gabinetów mieszczących się poza szkołą.

Żywnienie

Formy dożywiania w żłobkach, przedszkolach i szkołach: obiady przygotowywane w stołówkach szkolnych i przedszkolnych zapewniało 16 skontrolowanych szkół oraz 11 przedszkoli; obiady dostarczane przez firmy cateringowe lub dowożone z innych placówek oświatowych zapewniały 4 szkoły, 9 przedszkoli, 6 żłobków; tzw. drugie śniadania w postaci kanapek, napoju zapewniało 5 szkół.

Około 30% uczniów uczęszczających do skontrolowanych szkół korzystało z obiadów, ok. 2,0% korzystało z II śniadań. Z dofinansowania do wyżywienia korzystało ok. 18% uczniów, co stanowi około 5,0 % ogólnej liczby uczniów uczęszczających do szkół. W roku ubiegłym z dofinansowania korzystało około 2,0% ogólnej liczby uczniów.

Ocena warunków wypoczynku

Na terenie powiatu radomszczańskiego zostało zgłoszonych 21 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży (7 zimowych i 14 letnich). Skontrolowano 9 turnusów: 4 obozy zorganizowane w Centrum Japońskich Sztuk Walki „Dojo” Stara Wieś gm. Przedbórz; 4 obozy sportowe w Hotelu TED w Radomsku ul. Kołtątaja oraz 1 kolonia w Gospodarstwie Agroturystycznym S.K. Malutkie, gm. Dobryszyce. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarnego obiektów, w tym pomieszczenia mieszkalne oraz inne pomieszczenia udostępniane uczestnikom wypoczynku. Nieprawidłowości w w/w obszarach nie stwierdzono.

Podsumowanie

- W wyniku prowadzonych kontroli tylko w jednej szkole stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego, co skutkowało nałożeniem obowiązku ich usunięcia. Ogólnie stan sanitarny kontrolowanych obiektów oceniono jako dobry.
- Podobnie jak w roku ubiegłym, w części placówek wizualnie stwierdza się znaczne zagęszczenie uczniów w salach lekcyjnych, co negatywnie wpływa na warunki pobytu w szkole. Powyższe dotyczy dużych szkół zarówno w miastach jak i na terenach wiejskich.
- Skontrolowane szkoły zapewniają uczniom opiekę pielęgniarską, w tym około 89% we własnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej natomiast w 11 % szkół opieka jest sprawowana w gabinetach poza terenem szkoły, tj. w gabinetach innych szkół lub w ośrodkach zdrowia.
- Sukcesywnie zwiększa się procent mebli edukacyjnych, które posiadają certyfikaty. Powyższe jest spowodowane likwidowaniem zużytych mebli i zakupem nowego, certyfikowanego wyposażenia.
- Jedna skontrolowana szkoła podstawowa nie posiada żadnej infrastruktury do prowadzenia zajęć w-f (szkoła korzysta z gminnej hali sportowej). W tym obszarze nastąpiła poprawa w stosunku do roku ubiegłego.

VII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Kierunki działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2022 roku zostały wytyczone w oparciu o założenia Narodowego Programu Zdrowia, wytyczne WHO, programy o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym a także sytuację epidemiologiczną i potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu radomszczańskiego.

Do zadań zrealizowanych w 2022 roku należało:

- monitorowanie programów prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i lokalnym,
- prowadzenie kampanii społecznych oraz akcji informacyjno-edukacyjnych, informacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem bieżącej sytuacji epidemiologicznej,
- organizacja szkoleń dla szkolnych realizatorów/koordynatorów programów edukacyjnych ;
- dystrybucja materiałów edukacyjno – informacyjnych do placówek oświatowo-wychowawczych realizujących programy prozdrowotne,

W roku szkolnym 2021/2022 szkoły oraz przedszkola z terenu powiatu radomszczańskiego realizowały następujące programy edukacyjne nadzorowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną o zasięgu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i lokalnym:

1. *Ogólnokrajowy program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”* – adresaci: uczniowie IV klas szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 686 osób z 12 placówek oświatowo-wychowawczych z terenu powiatu.
2. *Ogólnokrajowy program edukacyjny „Trzymaj Formę”* – adresaci: uczniowie klas VI-VIII szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 1126 osób z 16 placówek oświatowo-wychowawczych z terenu powiatu.
3. *Ogólnokrajowy program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”* adresaci: dzieci w wieku 6 lat, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 468 osób z 7 placówek oświatowo-wychowawczych (przedszkola i szkoły) z terenu powiatu.
4. *Ogólnokrajowy program edukacyjny „Podstępne WZW”* - adresaci: uczniowie szkół ponadpodstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 627 osób z 2 szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Radomska.
5. *Ogólnokrajowy program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS* – adresaci: uczniowie szkół ponadpodstawowych, społeczność lokalna. Liczba odbiorców – 50.
6. *Wojewódzki profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”* – adresaci: uczniowie szkół ponadpodstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 1373 osoby z 6 szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu.
7. *Wojewódzki program profilaktyki czerniaka „Znamie! Znam je?”* - adresaci: uczniowie szkół ponadpodstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 1238 osób z 4 szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu.
8. *Wojewódzki program edukacyjny „Wybierz życie-pierwszy krok”* adresaci: uczniowie szkół ponadpodstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 1293 osoby z 6 szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu.
9. *Wojewódzki program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”* – adresaci: dzieci w wieku 5-6 lat, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców to 688 osób z 14 placówek oświatowo-wychowawczych (przedszkola i szkoły) z terenu powiatu.
10. *Wojewódzka kampania profilaktyczna „Dopalaczom mówimy STOP-wybieramy zdrowie”* – adresaci: uczniowie gimnazjum, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców – 1027 osób z 8 placówek oświatowo-wychowawczych z terenu powiatu.
11. *Lokalny program profilaktyki raka piersi pt. „Dbam o siebie - badam się”* , którego inicjatorem jest Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku.

Na mocy Porozumienia podpisanego pomiędzy PPIS w Radomsku a Radomszczańskim Klubem Amazonek od roku szkolnego 2018/2019 wśród uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Radomsku prowadzone są warsztaty edukacyjne z zakresu profilaktyki raka piersi. Głównym celem programu „Dbam o siebie – badam się” jest wzmocnienie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie poprzez wykonywanie regularnych badań, podniesienie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka piersi oraz zapoznanie z czynnikami ryzyka zachorowania na raka piersi (styl życia, wpływ palenia papierosów na zdrowie itp.). Liczba odbiorców w roku szkolnym 2021/22 to 217 uczniów z 3 szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Radomska.

W 2022 roku profilaktycznymi programami edukacyjnymi objęto **8793 osób** (uczniowie i rodzice) z przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych.

W ramach monitoringu programowego przeprowadzono **47 wizytacji** oceniających realizację w/w programów w poszczególnych placówkach oświatowych.

Ponadto inspekcja sanitarna realizuje działania o charakterze kampanijnym oraz akcyjnym:

1. Światowy Dzień Zdrowia
2. Światowy Dzień bez Tytoniu
3. Europejski tydzień Szczepień
4. Bezpieczny wypoczynek letni i zimowy
5. Światowy Dzień Rzucania Palenia
6. Zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem „dopalaczy”
7. Światowy Dzień AIDS
8. Profilaktyka zachorowań na grypę
9. Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Ogólna liczba odbiorców w/w działań w 2022 r. to 863 osoby.

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w realizowanych obiektach, takich jak placówki ochrony zdrowia, obiekty żywieniowo- żywnościowe, zakłady pracy a także zapewnienie aby obiekty po ich zrealizowaniu nie powodowały zagrożenia czy uciążliwości dla ludzi zamieszkających i przebywających w ich sąsiedztwie.

Do odstawowych zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy uzgadnianie lub opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów planów zagospodarowania przestrzennego terenu,
- dokumentacji projektowych dla nowych, przebudowywanych lub podlegających zmianie sposobu użytkowania obiektów,
- przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na etapie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia,
- kontroli obiektów w trakcie realizacji i oględzin w terenie,
- dokonywanie odbiorów obiektów zrealizowanych.

W roku 2022 r. zajęto stanowiska w następujących grupach spraw:

- uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko - 4 uzgodnienia w formie pisma;
- uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - 2 uzgodnienia w formie pisma;
- projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - 6 w formie opinii 1 w formie pisma (prognoza oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko),
- opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko - ogółem 85 pism , w tym 4 o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach - ogółem 8, w tym 8 pozytywnych;
- projekty budowlane (opinie) – w drodze opinii sanitarnych 8, w tym pozytywnie 8;
- odbiory (protokoły, opinie) – w drodze stanowiska 30, w tym pozytywnie - w drodze stanowiska 30, w tym pozytywnie 30;
- sprawy różne – w drodze pisma – 26.

Ogółem w roku 2022 wydano 47 decyzji płatniczych w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych, weryfikacji materiałów/wyrobów przeznaczonych do zastosowania do dystrybucji wody oraz uzgodnienia dokumentacji projektowej.

W trakcie opiniowania dokumentacji projektowej zwracano uwagę na takie zagadnienia, jak zapewnienie właściwych warunków sanitarno – zdrowotnych w miejscach pobytu ludzi, a także odpowiednich warunków pracy osobom zatrudnionym w zakładach pracy. Biorąc pod uwagę wymagania techniczno – sanitarne stan obiektów budowlanych oddawanych do użytkowania w większości nie odbiegał od wymogów zawartych w przepisach. W żadnym rozpatrywanym przypadku nie zgłoszono sprzeciwu wobec odbioru i dopuszczenia do użytkowania.

Współpracowano z innymi organami:

- udział w uzgadnianiu środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz określanie konieczności i zakresu sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko – wymiana informacji z jednostkami administracyjnymi (Urzędy Miast, Gmin),
- w przypadku warunkowego odbioru oraz sprzeciwu stanowisko PPIS w Radomsku wobec obiektu dopuszczanego do użytkowania jest bezzwłocznie przekazywane do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Radomsku,
- w miarę potrzeb dokonuje się wymiany informacji pośród jednostek administracyjnych (Urzędy Miast, Gmin, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Radomsku, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Radomsku).

Charakterystyczne największe obiekty oddane do użytku w 2022 r.:

- Hala magazynowa z zapleczem socjalnym dla dystrybucji elementów mechanicznych do elektronarzędzi zlokalizowanej w miejscowości Radomsko przy ul. Krasickiego na dz. nr ewid. 33 obr. 3,
- Budynek Przedszkola w Gomunicach przy ul. Armii Krajowej 34, Wolności 1, na dz. nr ewid. 202/13, 202/12, obr Gomunice,
- Stacja wodociągowa dla Strefy Przemysłowej w Radomsku przy ul. Bełchatowskiej/ Łódzkiej na dz. nr ewid. 542/3, 543, 546, 569/1, 568, obr 0038 Radomsko,
- Stacja paliw płynnych oraz LPG wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną zlokalizowana w miejscowości Wola Przedborska 12 na dz. nr ewid. 186/1, 186/2, 187/2, obr. 0021 Wola Przedborska gm. Przedbórz,
- Budynek produkcyjny z częścią biurowo-socjalną (montaż urządzeń rolniczych z gotowych elementów) w miejscowości Przedbórz przy ul. Cegielnianej na dz. nr ewid. 90, 91, obr. 0008 Przedbórz,
- Budynek placówki Opiekuńczo - Wychowawczej w miejscowości Strzałków przy ul. Kolumba 62 na dz. nr ewid. 458/1, obr. 0010 Strzałków, gm. Radomsko,
- Rozbudowa zespołu produkcyjno – magazynowego Panattoni Park Radomsko z zapleczem socjalnym oraz infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Radomsko przy ul. Przedsiębiorców 6 na dz. nr ewid. 5/126, 5/121, obr. 36,
- Przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania części budynku centrum medycznego na obiekt 3-oddziałowego niepublicznego przedszkola w miejscowości Radomsko przy ul. Metalurgii 8 na dz. nr ewid. 171/44, obr. 0010 Radomsko,
- Budowa zakładu produkcyjnego płyt XPS składający się z hali produkcyjno-magazynowej z częścią biurowo-socjalną i techniczną wraz z instalacjami wewnętrznymi w miejscowości Radomsko przy ul. Geodetów 20 na dz. nr ewid. 300/20, 300/21, 300/23, 300/24, obr. 0036 Radomsko,
- Budynek sali gimnastycznej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Borzykowie wraz z budową szczelnego bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe, instalacji wewnętrznej i zewnętrznej doziemnej gazu oraz zbiornika gazu LPG na dz. nr ewid. 2/1, obr 0007 Czechowiec, gm. Żytno,
- Dom pogrzebowy przy ul. Cmentarnej 10 na dz. nr ewid. 205, obr. 0006 Przedbórz,
- Budowa warsztatu stolarskiego bez lakierowania w miejscowości Kolonia Borowiecko na dz. nr ewid. 48, 50, 52, obr. Kolonia Borowiecko.

PODSUMOWANIE

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej są bardzo szerokie – począwszy od bezpieczeństwa żywienia i żywności, bezpieczeństwa wody, zabezpieczenia przed chorobami zakaźnymi i realizację programu szczepień ochronnych, higienę środowiska, promocję zdrowia, medycynę pracy, ochronę przed szkodliwymi substancjami, bezpieczeństwem preparatów chemicznych, kosmetyków – aż po opiniowanie i uzgadnianie projektów inwestycyjnych i infrastrukturalnych.

Realizacja powyższych zadań przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Radomsku ma na celu ciągłą poprawę sytuacji sanitarnej w powiecie radomszczańskim. Stan sanitarny powiatu w 2022 roku ocenia się jako dobry.